DEWOITINE D.500 / D.501

Stručná historie letounu:

Francouzský celokovový jednomístný stíhací letoun Dewoitine D.500 byl navržen a postaven na základě programu výstavby francouzského vojenského letectva v roce 1930. Známý francouzský konstruktér Emile Dewoitine zkonstruoval — na svoji dobu — pozoruhodný celokovový samonosný dolnoplošník s podvozkem o velmi širokém rozchodu, vybavený řadovým, kapalinou chlazeným, dvanáctiválcovým motorem s válci do "V" Hispano Suize 12 Xbrs-1 o výkonu 507 kW (690 k) opatřený turbokompresorem. Prototyp, zakoupený francouzskou vládou za 870.000 Fr a opatřený civilní imatrikulací F-AKCK, podniknul, pilotovaný vynikajícím francouzským pilotem Marcelem Doretem, první let dne 19. června 1932. Letové zkoušky odhalily některé nedostatky prototypu, dané především novou — progresivní — konstrukcí (např. vysoká přistávací rychlost zaviněná křídlem bez vztlakových klapek atd.), které byly postupně zmírňovány (např. nepostačující chlazení a některé nepříznivé letové vlastnosti).

Letoun dosahoval pozoruhodných výkonů, podstatně vyšších než tomu bylo u ostatních zkoušených stíhacích strojů dvojplošníkové konstrukce. Rovněž výzbroj byla na výši té doby a pozůstávala ze čtyř kulometů ráže 7,7 mm (2 synchronizované Vickersy na hřbetě trupu před kabinou, 2 kulomety Darne v křídlech, střílející mimo okruh vrtule). Později byly do gondolek pod křídly montovány letecké kulomety MAC 34 (tuto verzi představuje model).

Stíhací letoun Dewoitine D.500 byl ovšem dále vyvíjen. Zamontováním motoru Hispano Suiza 12 Xcrs — sice o stejném výkonu 507 kW, ale umožňujícím montáž letadlového kanónu HS 59 ráže 20 mm — vznikla verze Dewoitine D.501. Synchronizované kulomety byly odstraněny a pod křídly zůstaly pouze v gondolkách umístěné MAC 34. Zůstala rovněž dvoulistá pevná vrtule, ale bez ostrého kužele (který byl typický pro původní D.500).

Obě verze letounu byly přijaty do výzbroje francouzského vojenského letectva. Celkem bylo vyrobeno 257 letounů D.500 a D.501, z nichž některé se udržely ve výzbroji ještě do začátku druhé světové války (v září 1939 bylo u stíhacích útvarů francouzského voj. letectva ještě 43 letounů D.501!), pak ale byly urychleně vyměněny za typy modernější a dosloužily především jako cvičné stíhací.

Popis letounu a jeho hlavní takticko-technické údaje:

Stíhací letoun Dewoitine D.500 (D.501) byl jednomotorový, jednomístný, celokovový samonosný dolnoplošník s pevným podvozkem o velmi širokém rozchodu. Kabina pilota otevřená, opatřena pouze větrným štítkem. Hlavní kola podvozku kapotována. Konec trupu opatřen klasickými kormidly s vyztuženým stabilizátorem a pevnou ostruhou bez kolečka. Vrtule dvoulistá, nestavitelná, u D.500 opatřená ostrým kuželem.

Motor:

D.500: Hispano - Suiza 12 Xbrs-1 s turbokompresorem o výkonu 507 kW (690 k)

D.501: Hispano - Suiza 12 Xcrs o stejném výkonu

Rozměry:

Rozpětí křídel:	12,10 m
Délka letounu:	7,74 m (D.501: 7,60 m)
Výška:	2,63 m
Nosná plocha:	16,50 m^2

Hmotnost:

prázdného letounu:	1256 kg (D.501: 1266 kg)
vzletová:	1699 kg (D.501: 1705 kg)

Výkony:

max. rychlost:	371 km.h [1]
Dostup:	10.400 m (D.501: 10.800 m)
Dolet:	900 km (D.501: 700 km)
Stoupavost:	do 8.000 m za 13'4" (u D.501 za 10'3")

Výzbroj:

D.500: 2 synchronizované kulomety Vickers ráže 7,7 mm a 2 kulomety Darne (nebo MAC 34) umístěné v křídlech a střílející mimo okrus vrtule (kulomety MAC 34 v gondolách pod křídly).

D.501: 1 letadlový kanón HS 59 ráže 20 mm se 60 náboji a 2 kulomety Darne (nebo MAC 34) umístěné v křídlech podobně jako u D.500 se 600 náboji pro každý.

Návod ke stavbě:

Dříve, než začnete se stavbou modelu, prostudujte si stavební návod a připravte si modelářské nářadí. Budete potřebovat nůžky, ostrý nůž, jemný pilník (stačí na nehty), holicí čepelku, pinzetu, brusný papír, sadu štětců k barvení modelu, dřevěné prkénko a pracovní desku. Stavbu si ulehčíte použitím různých gumových nití, kolíčků na prádlo a samolepící pásky Isolepa.

Součásti oddělujte od vtoků bezprostředně před jejich použitím, zabráníte tak ztrátě drobných dílů. Jednotlivé výlisky oddělujte od vtoků ostrým nožem nebo holicí čepelkou. Slepované díly si předem vyzkoušejte sestavit nasucho, případně je jemně dolícujte. K lepení je nejvhodnější lepidlo Styrofix nebo Lepí M. Kvalitní lepidlo si však můžete zhotovit sami, rozpustíte-li drobné úlomky vtoků v toluenu. S lepidlem pracujte opatrně, neboť je prudkou hořlavinou a výpary ve větší koncentraci škodí zdraví. Lepidlo nanášejte pouze na styčné plochy dílů. Dostane-li se lepidlo na vnější plochy, naleptá je, což má nepříznivý dopad na konečný vzhled modelu. Slepované díly nechte vždy dostatečně dlouho zaschnout a podle potřeby použijte k jejich sepnutí gumové nitě, Isolepu nebo kolíčky na prádlo. Modely zásadně vybarvujte barvami, které neleptají polystyrén. Vhodné jsou barvy Unicol-Model nebo Humbrol. Se stavbou nespěchejte a pracujte pečlivě. Konečný vzhled modelu závisí jen na vás.

Stavebnice nabízí dvě verze letounu, D-500 a D-501. Ti z vás, kteří se rozhodnete pro model letounu D-500 začnete sestavovacím obrázkem 1. Vrtuli (39) nasunete do předního dílu motorového krytu (9) a vrtuli pojistíte kroužkem (27), který zalepíte. Ti z vás, kteří budete stavět model letounu D-501 stavbu začnete podle sestavovacího obrázku 2. Podobně jako v předešlém případě vložíte vrtuli (40) do předního dílu motorového krytu (1) a vrtulovou jednotku pojistíte kroužkem (27), který zalepíte. Až na vrchní motorový kryt je další stavba společná. Nejprve si zhotovíte podsestavu 3, která sestává z podlahy, řídící páky a sedačky. Jak ukazuje sestavovací obrázek 3, nejprve připevníte k podlaze (29) řídící páku (5) a komplet dokončíte přilepením sedačky (26). Vzniklou podsestavu vlepíte do pravé poloviny trupu (30), spolu s palubní deskou (13). Jak ukazuje sestavovací obrázek 4, přilepením levé poloviny trupu (31) vznikne jeho základ. Následují trupové nástavby. Postup najdete na sestavovacím obrázku 5. Jestliže stavíte model D-500 přilepíte na trup horní motorový kryt (38), v případě modelu letounu D-501 (25). Trup uzavřete přilepením kompletu 1 (D-500), nebo 2 (D-501). Do zadní části pilotního prostoru vlepíte opěrku hlavy (3), do přední části zase větrný štítek (41). Na levý bok trupu připevníte Venturiho trubici (2) a stupačku (14). Zbývá již jen zadní část trupu. Do spodku vlepíte ostruhu (4), k bokům obě poloviny vodorovné ocasní plochy (23) a (24). Správnou polohu vodorovné ocasní plochy zajišťují vzpěry (15) a (17).

Nyní sestavíte křídlo. Podle sestavovacího obrázku 6 nalepíte na spodní díl (16) oba horní díly (20), (21) a jste hotovi. K další stavbě si však zhotovíte tři dílčí posestavy. Nejprve levou a pravou část hlavního podvozku. Jak ukazuje sestavovací obrázek 7, levá část hlavního podvozku sestává ze vzpěry (19), tlumiče (37), obou polovin kapotáže (33), (35) a kola (28). Pravá část hlavního podvozku (sestavovací obrázek 8) zase sestává z dílů (18), (28), (32), (34) a (36). Nyní ještě zhotovíte chladič a můžete model dokončit. Postup najdete na sestavovacím obrázku 9. Nejprve slepíte obě poloviny (10), (11), do kterých vložíte a přilepíte díl (7).

Stavbu modelu dokončíte podle sestavovacího obrázku 10. Ke kompletu 5 připevníte křídlo 6. POZOR na správnou polohu křídla vůči trupu a ocasním plochám! Ke spodní ploše křídla přilepíte destičku (6), do chladiče (komplet 9) žaluzie (8) a vzniklý celek připevníte ke křídlu. Po dokonalém zaschnutí přilepíte ke vzniklému celku podvozek (komplety 7 a 8), ke křídlu kulomety (22), k trupu anténu (12) a jste hotovi.

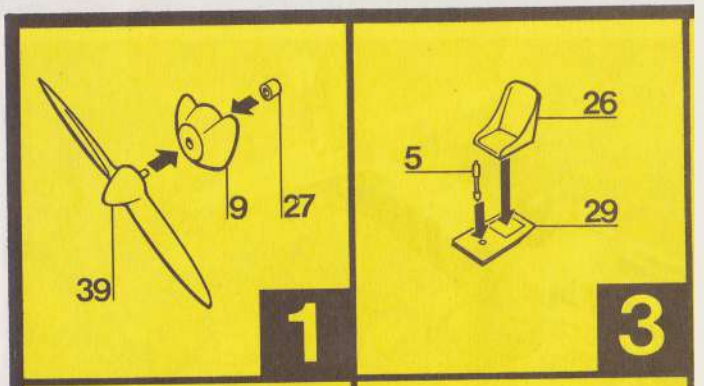

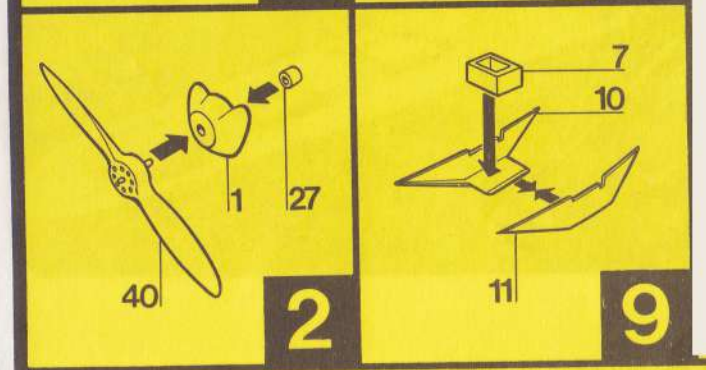

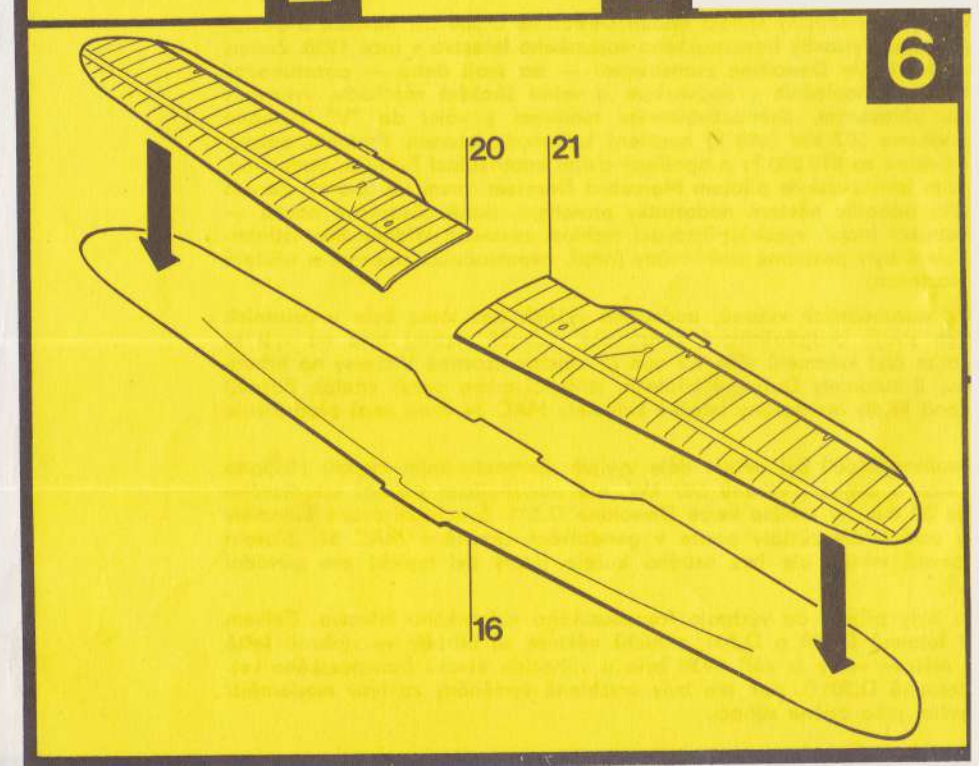

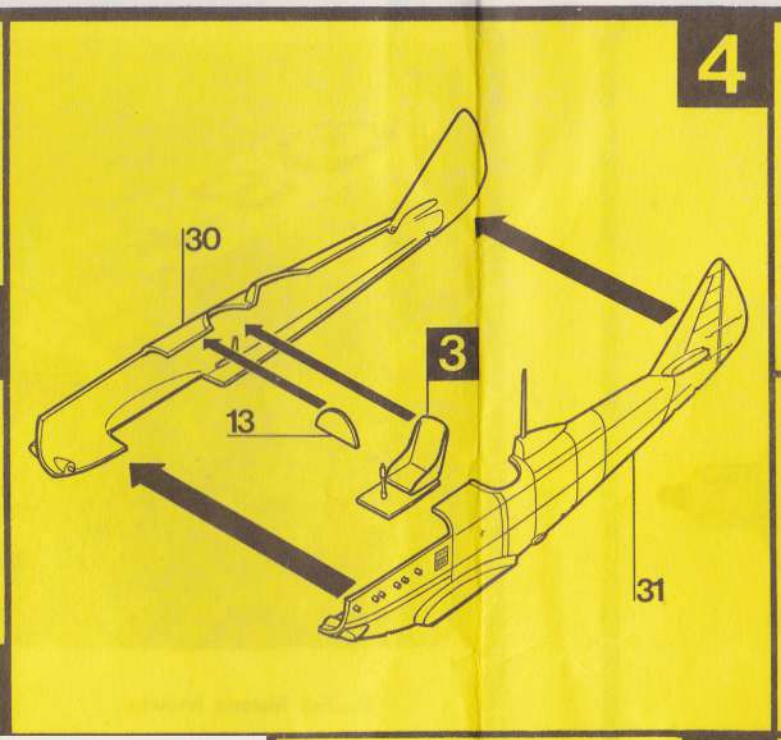
4
30
3
13
31

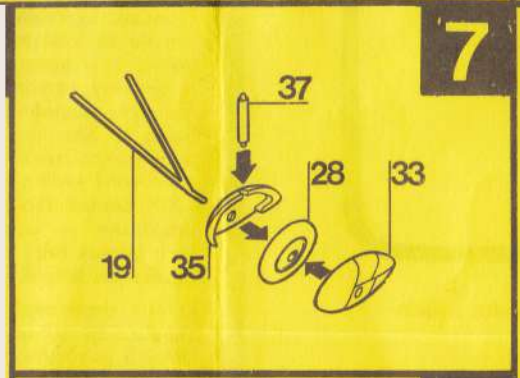
7
37
28
33
19
35

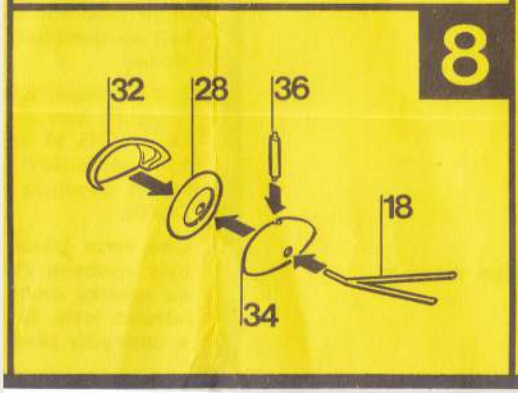
8
32
28
36
18
34

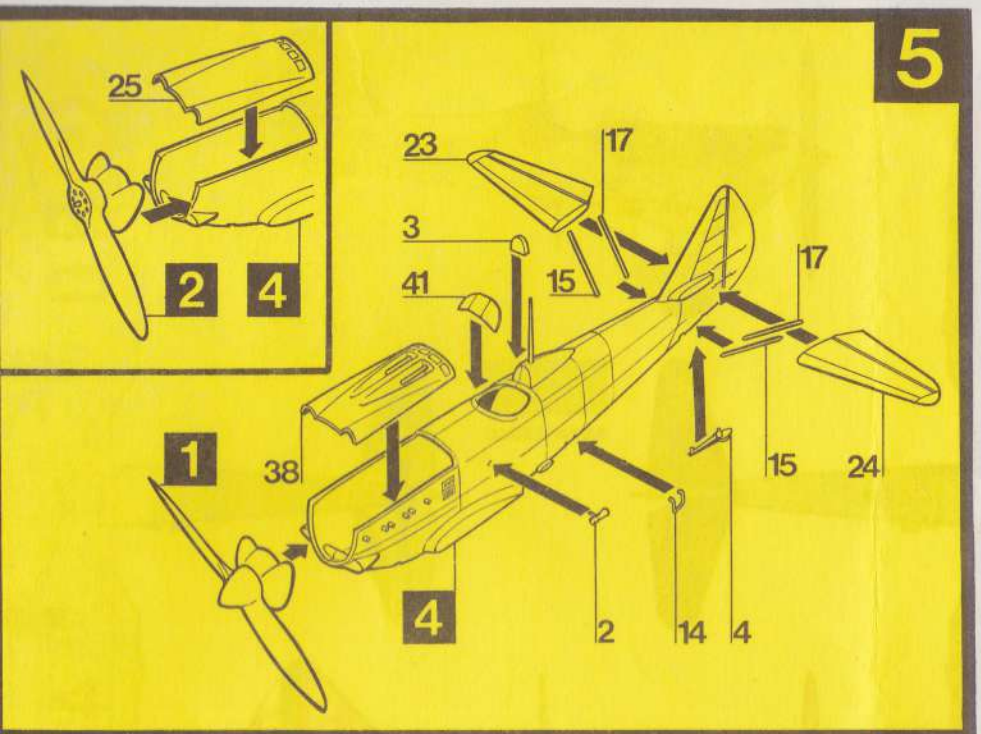

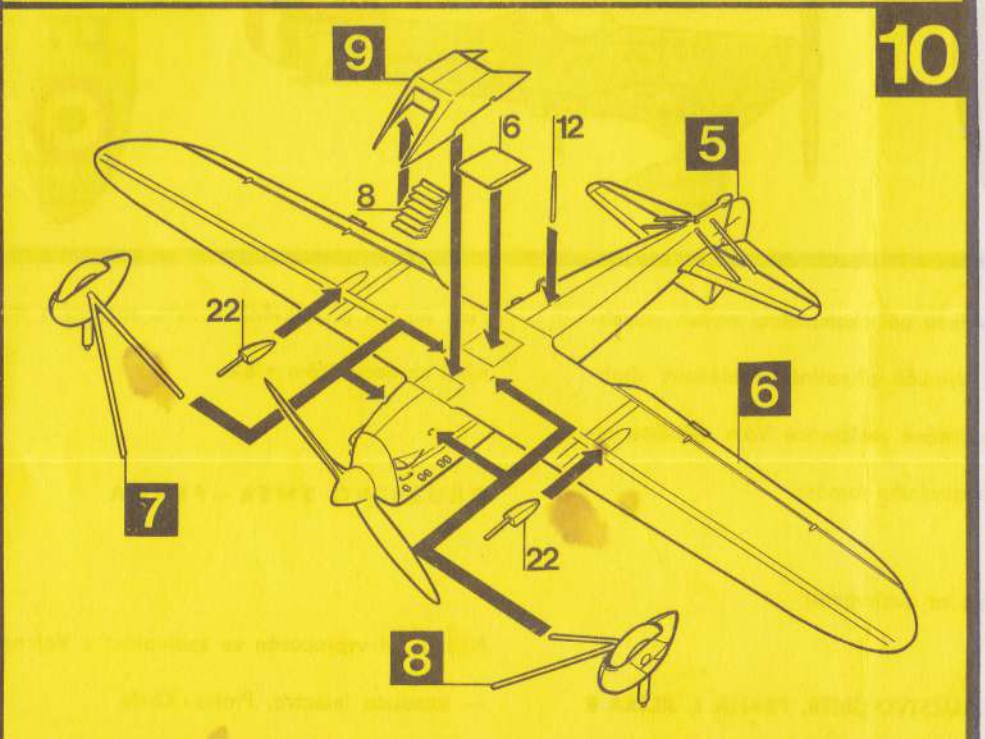

Seznam dílů:

1	— čelo motorového krytu (D-501)	1 ks
2	— Venturiho trubice	1 ks
3	— opěrka hlavy	1 ks
4	— ostruha	1 ks
5	— řídící páka	1 ks
6	— ploška	1 ks
7	— vnitřní díl chladiče	1 ks
8	— žaluzie	1 ks
9	— čelo motorového krytu (D-500)	1 ks
10	— pravá polovina chladiče	1 ks
11	— levá polovina chladiče	1 ks
12	— anténa	1 ks
13	— palubní deska	1 ks
14	— stupačka	1 ks
15	— vzpěra	2 ks
16	— spodní část křídla	1 ks
17	— vzpěra	2 ks
18	— vzpěra pravé podvozkové nohy	1 ks
19	— vzpěra levé podvozkové nohy	1 ks
20	— pravá horní polovina křídla	1 ks
21	— levá horní polovina křídla	1 ks
22	— kulomet	2 ks
23	— pravá polovina VOP	1 ks
24	— levá polovina VOP	1 ks
25	— horní kryt motoru (D-501)	1 ks
26	— sedačka	1 ks
27	— kroužek	1 ks
28	— kolo	2 ks
29	— podlaha	1 ks
30	— pravá polovina trupu	1 ks
31	— levá polovina trupu	1 ks
32	— vnější polovina krytu pravého kola	1 ks
33	— vnější polovina krytu levého kola	1 ks
34	— vnitřní polovina krytu pravého kola	1 ks
34	— vnitřní polovina krytu pravého kola	1 ks
35	— vnitřní polovina krytu levého kola	1 ks
36	— pravý tlumič	1 ks
37	— levý tlumič	1 ks
38	— horní kryt motoru (D-500)	1 ks
39	— vrtule (D-500)	1 ks
40	— vrtule (D-501)	1 ks

Zbarvení letounu:

Letouny D.500 i D.501 létaly obvykle celé stříbrné (barva hliníku). V období těsně před vypuknutím 2. světové války dostaly zpravidla nástřik matně temně zelenou barvu shora (křídla, vodorovné ocasní plochy a horní plochy trupu). Francouzské výsostné znaky (červeno-bílo-modré kokardy, červená vně) byly umístěny na obou stranách a na obou koncích křídla. Směrové kormidlo mělo modro-bílo-červenou trikolóru (červená vždy na konci směrového kormidla). Na trupu bylo obvykle označení eskadry. Rovněž kýlová plocha se někdy označovala (podle zařazení u útvaru) barevně a byla opatřena číslem. Vrtule byla u D.500 zpravidla tmavě šedozelená, a D.501 měla nejčastěji středně hnědou barvu (tmavé dřevo).

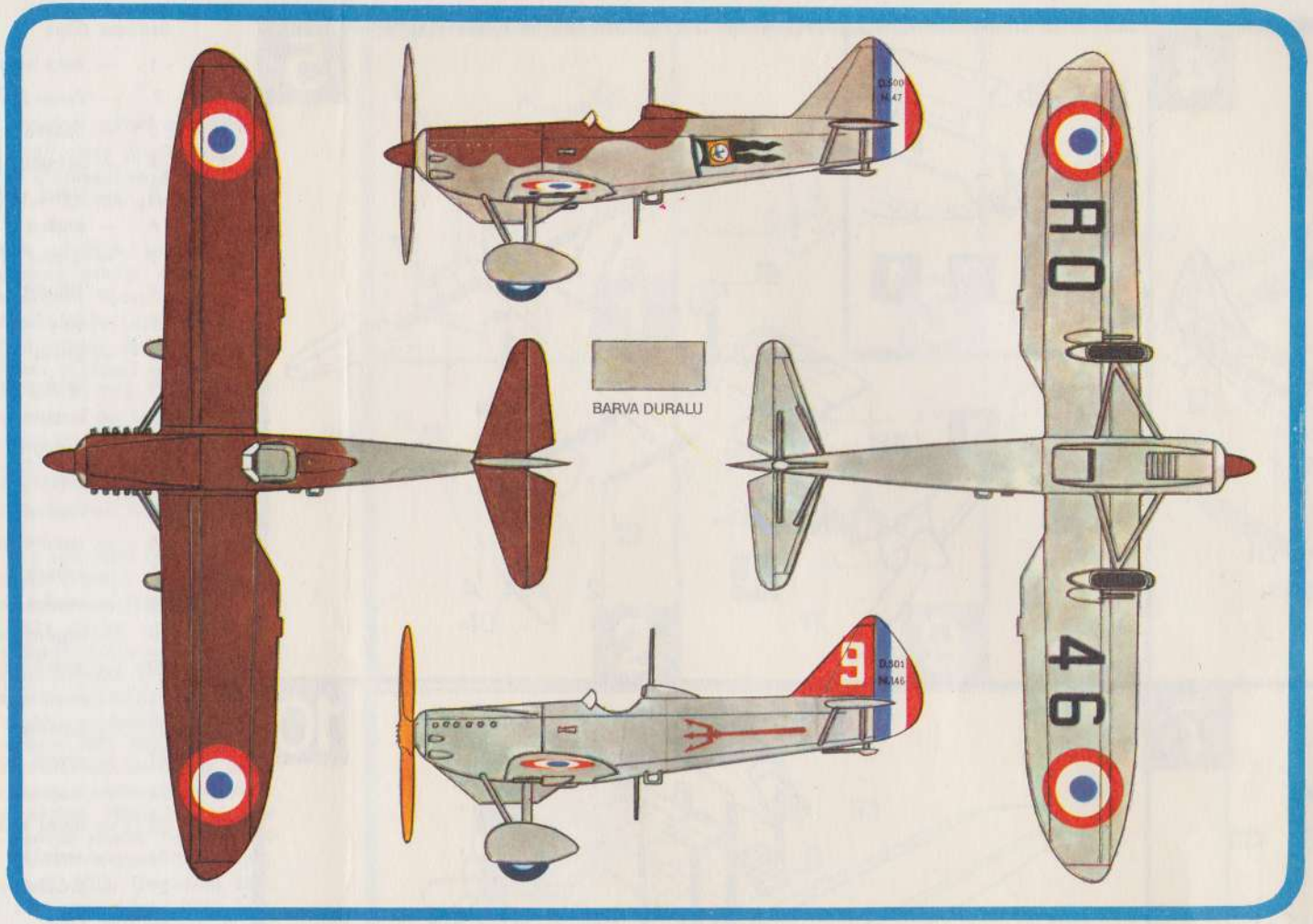

KONTROLNÍ KUPÓN

Art. č. 125 Dewoitine D.500 — D.501

Ve stavebnici schází:

_____

číslo součástky název součástky

Adresa odesílatele:

_____

Bez tohoto kontrolního kupónu nebude reklamace vyřízena!

Přesto, že věnujeme velkou péči kompletaci našich stavebnic, nemůžeme zcela vyloučit případné přehlédnutí drobného nedostatku. Oprávněné reklamace Vám vyřídíme na základě vyplněného kontrolního kupónu.

Předem Vám děkujeme za pochopení!

DRUŽSTVO SMĚR, PRAHA 1, JILSKÁ 9

Plný úspěch při stavění modelu, spojený s mnoha příjemnými chvílemi, Vám přeje

DRUŽSTVO SMĚR — PRAHA

Návod byl vypracován ve spolupráci s Vojenským muzeem — expozice letectva, Praha - Kbely.